

Borlänge kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkesprogram

efter tillsyn i Erikslundsgymnasiet
belägen i Borlänge kommun

Tillsyn i Erikslundsgymnasiet

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Borlänge kommun under hösten 2015. Erikslundsgymnasiet besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 och den 16 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Av Skolverkets databas Siris framgår att genomsnittligt betygspoäng för elever med avgångsbetyg läsåret 2013/14 för el- och energiprogrammet är 12,9, och för elever på fordons- och transportprogrammet 11,5. Samtliga elever på el- och energiprogrammet tog gymnasieexamen inom den förväntade studietiden, tre år, motsvarande andel elever på fordons- och transportprogrammet var 69,7 procent. Andelen elever med gymnasieexamen av eleverna med avgångsbetyg är för el- och energiprogrammet 100 procent och för fordons- och transportprogrammet 86,7 procent.

Resultat trygghet och studiero

Enligt Skolinspektionens enkät våren 2015 för elever i år 2 uppger 74 procent av de tillfrågade eleverna att påståendet "Jag har studiero på lektionerna" stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra. Enligt enkäten uppger 89 procent av eleverna att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-03-02
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-03-02
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-03-02
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-03-02
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens sammanfattande bedömning är att det finns brister i skolans arbete med att skyndsamt ge stöd i form av extra anpassningar om det befaras att en elev inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det finns även brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd och att ge det stöd som utredningen visar att eleven är i behov av.

Enligt Skolinspektionens bedömning finns det även brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling eftersom skolans

Beslut

2015-12-02
4 (20)

Dnr 43 - 2015:3817

arbete inte finns dokumenterat i planen mot kränkande behandling.
Huvudmannen och rektor måste även se till att eleverna har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Det finns även brister i skolans arbete med att se till att undervisningen genomförs på ett sådant sätt att eleven ges möjlighet att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borlänge kommun att senast den 2 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Borlänge kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i skolan utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner. (16 kap. 6 § skollagen, Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program SKOLFS 2010:14, 4 kap. 1 § gymnasieförordningen, Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att undervisningen genomförs så att alla elever ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det för varje skolform gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Den anger mål och riktlinjer för utbildningen. Enligt skollagen ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Varje nationellt program omfattar olika ämnen där utbildningen ges i form av kurser. I läroplanen för gymnasieskolan anges de examensmål som gäller för olika program. Av läroplanen framgår vidare att det är skolans ansvar att varje elev på ett nationellt yrkesprogram inom gymnasieskolan ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har uppnått en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet.

Enligt intervju med elever tog det för många elever väldigt lång tid innan de fick ett fungerande schema och för vissa elever var schemat ännu inte klart i oktober vid Skolinspektionens besök. Det har även varit många schemaändringar. Elevgrupperna har även blandats ihop av lärare så att eleverna inte har vetat vilken lektion de ska gå till. Eleverna upplever att det är svårt att veta när de har de olika lektionerna, eftersom det ändras hela tiden och att de inte alltid har fått information om när en schemaändring skett. Rektor och biträdande rektor bekräftar att det denna termin varit svårt att få till schemat av olika skäl. En stor anledning till att det uppstår schemakrockar är enligt rektor att det finns elever som inte är klara med sina kurser från år 1. Då blir det många faktorer som ska samspela i schemat och det uppstår krockar för de elever som läser om år 1 samtidigt som de läser kurser i år 2. En annan anledning är att rekrytering av lärare dragit ut på tiden, vilket gjort att vissa ordinarie kurser blev försenade på grund av lärarbrist. Det digitala systemet gällande elevgrupper har varit rörigt vilket också bidragit till schemakrockar. Enligt rektorn ska detta undvikas framöver genom att alla stödgrupper schemaläggs samtidigt så att det inte låser någon schemaposition och att rektor ska se över rutinerna med schemaläggning. Rektor och biträdande rektor säger att de på olika sätt ska se till att eleverna får ta igen undervisning, bl.a. ska stödundervisningen i matematik läggas in i elevernas schema, och de har även informerat att lärare och mentorer behöver fånga upp elever som inte kommit med på grupplistor.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen inte utformas och genomförs på ett sådant sätt att eleverna har möjlighet att nå kunskapskraven i alla kurser eftersom kurser från år 1 och 2 ligger parallellt med ordinarie kurser samt att undervisningen i vissa av kurserna inte börjat förrän efter flera veckor in på terminen. Skolinspektionen bedömer därmed att skolan inte organiserar sin

undervisning på ett sådant sätt att samtliga elever ges möjlighet att nå examensmålen för det valda programmet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa de påtalade bristerna. Detta för att verksamheten ska uppfylla de krav som framgår av författningarna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svarigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Borlänge kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är

tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8–9 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Skyndsamt ge stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om det befaras att eleven inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Vid utredning ska samråd ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.
- Ge en elev det särskilda stöd som utredningen visar att eleven är i behov av.
- Följa upp och utvärdera åtgärder i åtgärdsprogrammen.

Motivering till bedömning av brist

Författningskrav

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

I skollagen anges vidare att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt

utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd framgå och hur detta behov ska tillgodoses. Det ska även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

I förarbetena till skollagen anges att rektorn alltid har det yttersta ansvaret för att åtgärdsprogram utarbetas så snart det framkommit att en elev är i behov av särskilt stöd. Bestämmelserna ställer krav på att det finns rutiner för hur personalen ska rapportera till rektor när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd. Vidare anges att det är naturligt att den lärare som närmast har ansvar för elevens undervisning och annan berörd personal medverkar i utredningen. Det är väsentligt att det finns lokalt utformade rutiner för rektorns samråd med elevhälsopersonalen (prop. 2009/10:165 s. 290f.).

Extra anpassningar

Av Erikslundsgymnasiets verksamhetsrapport för läsåret 2014/15 framgår bland annat följande. Några av skolans förbättringsområden för läsåret 2015/16 är ökad måluppfyllelse och förbättrat stöd för elever i behov av särskilt stöd. En av åtgärderna för att öka måluppfyllelsen är att elevernas frånvaro ska minska så att de har full närvaro i undervisningen. Detta ska åstadkommas genom bl.a. motivation, byggande av relationer, uppföljning av närvaro, tidig anpassning av studier och aktiv elevhälsa. Av skolans analys som ligger till grund för förbättringsområdena framgår bl.a. följande. Trots förbättrat stöd inom den ordinarie undervisningen och anpassningar av olika slag, har skolan en större andel elever som inte klarar studierna tillräckligt bra. Under läsåret har skolan försökt förbättra det särskilda stödet för den elevgruppen som inte når målen, men det behöver förbättras ytterligare. Skolan förstärker de specialpedagogiska insatserna med ytterligare en specialpedagog inom matematik och naturkunskap som kan bidra till förbättring av det särskilda stödet. Aktiviteterna i samverkan mellan elevhälsan och undervisande lärare behöver stärkas.

I Skolinspektionens dokument "Begäran om information inför regelbunden tillsyn" uppger rektor att skolan under de senaste två läsåren fått en markant ökning av antalet elever med annat språk än svenska som sitt modersmål. Både inom gymnasiegemensamma ämnen och, i synnerhet i de yrkesämnen eleverna

läser, har bristen på ordförståelse visat att skolan behöver utveckla undervisningen. Skolan planerar att fortsätta den påbörjade integrationen av gymnasiegemensamma ämnen i yrkeskurserna och ge ett ökat stöd av specialpedagog/speciallärare för de elever som behöver. Skolan ser även behov av yrkeskunniga språkspråkstödjare som aktivt finns med på lektionerna.

Enligt rektorn och personal inom elevhälsan pågår ett arbete med att utveckla rutinerna kring arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, eftersom de inte har fungerat. Enligt intervju med personal inom elevhälsan har arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd varit eftersatt på skolan. Det behöver bl.a. tydliggöras vad arbetslaget ska göra innan de anmäler ett ärende till elevhälsoteamet, och att lärarna tydligare behöver beskriva vilka anpassningar och extra anpassningar de gjort innan de gör en anmälan till elevhälsoteamet.

Skolan har även under hösten 2015 anställt en speciallärare som påbörjat arbetet med att anpassa undervisningen i vissa ämnen och kurser, och även att stödja läraren i att göra extra anpassningar. Skolan har anställt ytterligare en speciallärare som ska börja hösten 2015. Men lärarna säger även att det inte är tydligt hur de ska arbeta med extra anpassningar. Enligt personal inom elevhälsan finns det och har även tidigare funnits behov av vägledning i att anpassa undervisningen och genomföra extra anpassningar av t.ex. speciallärare eller specialpedagog, men under föregående läsår fanns inte sådan kompetens i tillräckligt stor utsträckning för att möta behovet.

Lärarna och personal inom elevhälsan ger exempel på att de på olika sätt under en kurs tar reda på elevernas behov av stöd och genomför anpassningar som exempelvis en-till-en-undervisning, sitta enskilt och olika program på datorn. Det framgår även att det finns vissa grupper av elever där behoven av stöd är stora, det gäller till exempel elever med annat modersmål än svenska och elever med olika funktionsnedsättningar.

Ett annat stort problem är elevernas omfattande frånvaro. Enligt intervju med lärare finns det inte någon gemensam strategi för att öka närvaron i undervisningen. Lärare beskriver hur de på olika sätt försöker ta reda på orsaken till att eleverna inte kommer till skolan, och utifrån det vidtar åtgärder. Andra lärare beskriver att eleverna får "F-varningar" ofta på grund av frånvaro. Vissa lärare beskriver att de erbjuder olika former av stöd som till exempel stödgrupper men att eleverna inte kommer dit.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Av Skolinspektionens utredning framgår att det pågår ett arbete med att utveckla arbetet med extra anpassningar genom att bl.a. tydliggöra

rutinerna, att speciallärare anställts och utökad tid för specialpedagogisk kompetens. Men intervjuer samt dokumentstudier visar enligt Skolinspektionens bedömning att det finns flera elever som riskerar att inte nå eller inte når kunskapskraven som minst ska uppnås för sin gymnasieutbildning där extra anpassningar inte satts in.

Särskilt stöd

Det är enligt personal inom elevhälsan många elever, vars behov av stöd, vare sig lärare, mentorer eller personal inom elevhälsan har fångat upp innan de får F i betyg. Det pågår nu ett arbete inom elevhälsan med att gå igenom alla elevärenden som anmälts till elevhälsan, men skolan arbetar ännu inte med särskilt stöd enligt framtagna rutiner. Enligt personal inom elevhälsan har åtgärdsprogram hittills ofta utarbetats i efterhand när eleverna redan fått F i betyg på en kurs. Därefter har skolan satt samman s.k. "F-grupper" där eleverna ska få möjlighet att läsa om kursen. Det har i dessa fall inte gjorts några utredningar om elevens behov av stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Rektor bekräftar detta och uppger även att en vanlig åtgärd är mer tid och att den åtgärden ofta sätts in utan att ta reda på elevens stödbehov. Det har varit brist på personal med kompetens att utreda elevers behov av särskilt stöd. För flera av eleverna där skolan bestämt att de ska få stöd i form av extra tid i s.k. stödgrupper, framkommer vid intervjuerna att det stödet inte kom igång förrän efter 4-8 veckor på terminen. Det framgår även av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av och av intervjuer med personal inom elevhälsan och rektor att de inte alltid följer upp de åtgärder som satts in.

Skolinspektionen bedömer att det finns stora brister i Erikslundsgymnasiets arbete med särskilt stöd. Av Skolinspektionens utredning framgår att det pågår ett arbete med att utveckla arbetet med särskilt stöd. Men intervjuer samt dokumentstudier visar enligt Skolinspektionens bedömning att det finns flera elever som riskerar att inte nå eller inte når kunskapskraven som minst ska uppnås för sin gymnasieutbildning där utredning om särskilt stöd inte skett skyndsamt. Tillsynen visar att flera av åtgärderna är generella för hela skolan, framför allt i form av extra tid efter avslutad kurs, utan att ta reda på vilket stöd som eleven behöver. Skolan har identifierat att flera av eleverna behöver någon form av språkstöd för att kunna nå kunskapskraven, men utredningen visar att skolan inte skyndsamt utreder elevers behov av studiehandledning på modersmål och de elever skolan identifierat vara i behov av studiehandledning, ges inte sådant stöd. I de fall skolan beslutat att det särskilda stödet ska ske i form av extra undervisning framgår av utredningen att det stödet inte kommit igång förrän efter flera veckor in på terminen.

Utredningen visar även att skolans arbete med att följa upp och utvärdera de insatser som satts in.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa de påtalade bristerna. Detta för att verksamheten ska uppfylla de krav som framgår av författningarna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Borlänge kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling dokumenteras i planen mot kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de

åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Verksamhetsrapport för Erikslundsgymnasiet 2014/15 framgår bl.a. följande. Under läsåret 2013/14 arbetade skolan mycket med att få till studiero och bra arbetsmiljö för skolans verksamheter. Det arbete skolan satte in för att öka tryggheten i skolan det läsåret gav resultat. Under 2014/15 har trivseln ökat och tryggheten förbättrats avsevärt.

Enligt intervju med rektor, lärare, personal inom elevhälsan och elever var det tidigare väldigt stökigt och oroligt i skolan, men innevarande läsår har det blivit mycket bättre. Anledningen till förbättringen anges vara att flera elever slutat på skolan, men även att skolan aktivt höjde vuxennärvaron i de miljöer där eleverna befann sig, till exempel i matsalen och i cafeterian. Enligt vissa av de intervjuade lärarna är de vuxna nu inte i samma utsträckning närvarande på dessa platser, eftersom det är betydligt lugnare. Rektorn uppger att rektorn och lärarna har kontinuerliga samtal med personalen i matsalen och märker de att det blir stökigt igen så kommer det att vara fler personer ute i hallen och matsalen igen.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling som gäller för läsåret 2014/15. I planen finns bl.a. definitioner och även en beskrivning av vilka aktiviteter skolan ska göra för att utvärdera planen samt att det ska ske en kartläggning för att få kunskap om förekomsten av diskriminering och kränkande behandling för att kunna utforma relevanta åtgärder. I planen finns ingen översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever och därmed ingen redogörelse för vilka av åtgärderna som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året. Det finns inte heller någon redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling eftersom skolans plan mot kränkande behandling saknar en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Det saknas även en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Planen saknar även en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa de påtalade bristerna. Detta för att verksamheten ska uppfylla de krav som framgår av författningarna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Borlänge kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen och rektor måste se till att eleverna har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Motivering till bedömning av brist

För eleverna, i bland annat gymnasieskolan, ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas

tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 277-278) följer att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Här anges också att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Arbete med elevhälsa förutsätter vidare en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. Det är också angeläget att samverkan sker med övrig hälso- och sjukvård samt med socialtjänsten. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Skolans specialpedagog, kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare bildar tillsammans med skolledningen skolans elevhälsa. Till elevhälsan finns även stöd från kommunens centrala elevhälsoteam med skolläkare och psykolog. Enligt intervjuer med skolledningen och personal inom elevhälsan finns det just nu inte någon psykolog knuten till skolan på grund av sjukskrivning. Enligt skolledningen har de lyft detta med huvudmannen, utan att få något stöd. Eleverna som Skolinspektionen pratat med känner väl till kuratorn, men de känner inte till om det finns någon psykolog, eller hur de kan komma i kontakt med denna kompetens.

Skolinspektionens bedömer att Erikslundsgymnasiet inte har tillgång till samtliga kompetenser som ska ingå i elevhälsan på ett sådant sätt att de kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Eftersom det saknas tillgång till psykolog vid skolan saknas förutsättningar för ett kontinuerligt och strukturerat samarbete mellan de kompetenser som ska ingå i elevhälsan och mellan elevhälsan och övrig personal på skolan. Huvudmannen måste se till att Erikslundsgymnasiet får tillgång till psykolog och även se till att elevhälsans olika kompetenser ges reella förutsättningar att samråda om det hälsofrämjande arbetet enligt kraven i skollagen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa de påtalade bristerna. Detta för att verksamheten ska uppfylla de krav som framgår av författningarna.

Övriga arbetsområden***Bedömning***

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-12-02
18 (20)

Dnr 43 - 2015:3817

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Annica Emmervall
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Erikslundsgymnasiet

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Erikslundsgymnasiet

Erikslundsgymnasiet i Borlänge kommun är en kommunal gymnasieskola med två yrkesprogram; El- och energiprogrammet och Fordons- och transportprogrammet. Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn gick 154 elever på skolan.

Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.

Erikslundsgymnasiet har ingått i en tematisk tillsyn gällande garanterad undervisningstid inom yrkesprogram.